

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСЮ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ЗМІСТІ ПОСІБНИКА ДЛЯ КЕРІВНИКІВ РІЗНИХ РІВНІВ У СФЕРІ ОСВІТИ

Л. М. Калініна,

доктор педагогічних наук, професор;

Т. М. Куценко,

здобувачка Інституту педагогіки НАПН України

У статті представлено розроблену прогностичну модель оцінювання діяльності початкової школи, яка відображає принципово важливі для органів управління освітою та споживачів освітніх послуг параметри оцінювання школи I ступеня і охоплює показники вхідних ресурсів, організації процесу надання початкової освіти, результатів початкової освіти.

Ключові слова: державний контроль за діяльністю початкової школи, оцінювання діяльності початкової школи, об'єкти оцінювання у початковій школі.

Постановка проблеми. Забезпечення якості освіти є одним із стратегічних пріоритетів державної освітньої політики України на шляху її утвердження як сучасної європейської демократичної держави. У зв'язку з цим постають питання підвищення вимог до управління освітою, зокрема забезпечення ухвалення важених управлінських рішень на основі об'єктивної та вичерпної інформації про стан і процеси, що відбуваються на кожному рівні освіти.

Одним із найважливіших рівнів освіти є початковий, що закладає фундаментальну основу для успішного навчання впродовж життя. Саме в початковій школі формуються основні елементи навчальної діяльності, позитивне ставлення до навчання, уміння читати, писати, рахувати, проявляються та розвиваються індивідуальні творчі здібності дитини, здобувається досвід спілкування і співпраці в різних видах діяльності.

Необхідною умовою забезпечення якості початкової освіти є об'єктивне, усебічне оцінювання та аналіз діяльності початкової школи, насамперед державними органами управління освітою, під час здійснення заходів державного контролю. Проте в сучасній системі державного контролю за діяльністю початкової школи існують невирішені проблеми: відсутність офіційно затверджених науково обґрунтованих показників якості початкової освіти; спрямованість змісту державного контролю на визначення ресурсного забезпечення школи; відсутність координації діяльності між вищими і нижчими ієрархічними рівнями в системі державного контролю; невизначеність потоків інформації та недостатнє інформаційне забезпечення ухвалення управлінських рішень щодо стратегії розвитку початкової школи; недосконалість та неузгодженість нормативно-правового забезпечення державного контролю;

непрозорість системи державного контролю за діяльністю початкової школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналітичний огляд наукових джерел з теорії та методики управління освітою, наведений у працях Л. Грицяк [3], Л. Калініної [14], Т. Куценко [9], Т. Лукіної [11], В. Мануйленко [12], Л. Парашенко [15] та ін., дає можливість зробити висновок, що питання здійснення державного контролю за діяльністю початкової школи є недостатньо розробленими. Вади сучасного державного контролю за діяльністю початкової школи пов'язані, насамперед, з невідповідністю змісту державного контролю за діяльністю початкової школи її особливостям, тобто з відсутністю показників і критеріїв оцінювання, що розроблені спеціально для початкової школи та які враховують особливості її діяльності [9].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є висвітлення специфіки державного контролю за діяльністю початкової школи та прогностичної моделі оцінювання органами управління освітою діяльності початкової школи.

Виклад основного матеріалу. Державний контроль за діяльністю початкової школи є функцією системи управління освітою, що забезпечує зворотний зв'язок у ній з метою отримання повної, об'єктивної та достовірної інформації про стан реалізації початковими школами державної освітньої політики. Здійснення заходів державного контролю полягає у вивченні, аналізі та співставленні фактичної діяльності початкової школи з визначеними державними вимогами до неї, виявленні відхилень і порушень у виконанні встановлених завдань початкової освіти та причин, що призводять до цього, з метою їх недопущення у подальшому, а також у визначенні тенденцій розвитку початкової освіти в цілому. Така специфіка контрольної функції управління дає змогу виокремити її серед інших функцій управлінського циклу й зумовлює відповідну діяльність спеціально уповноважених органів і їх посадових осіб, щорегламентується нормативно-правовими актами у сфері контрольно-наглядової діяльності.

Державний контроль за діяльністю початкової школи має усі ознаки системності та охоплює статичну складову, яка представлена суб'єктами і об'єктами контролю, та динамічну, що представлена заходами державного контролю у початковій школі, які поділяються на такі різновиди, як атестація, ліцензування та інспектування. Особливості кожного з видів державного контролю за діяльністю початкової школи знаходять прояв у цільовому, змістовому, організаційному, методичному та результативному компонентах.

У результаті дослідження сучасної системи державного контролю за діяльністю початкової школи в Україні Т. Куценко визначено, що основною умовою ефективності здійснюваних заходів контролю є застосування показників і критеріїв оцінювання, які відповідають змісту та особливостям діяльності початкової школи [9].

Нині існує чимало фундаментальних досліджень, зокрема академіків НАПН України О. Савченко [16], Н. Бібік [1], М. Вашуленко [13], щодо розроблення й обґрунтування показників оцінювання сучасної початкової школи, а також світового досвіду оцінювання якості освіти вітчизняної вченої О. Локшиної [10] та інших.

Ураховуючи попередній досвід розроблення показників оцінювання школи I ступеня, керуючись домінуючим у науково-педагогічній літературі підходом до оцінювання навчальних закладів через оцінювання їх ресурсного забезпечення, процесу надання освіти та її результатів, зважаючи на особливості діяльності початкової школи, розроблено власну прогностичну модель оцінювання діяльності початкової школи. Її складниками є об'єкти оцінювання (показники), тобто те, що необхідно перевірити в початковій школі, щоб оцінити якість її роботи; характеристики цих показників, які конкретизують, що саме підлягає оцінюванню; способи і критерії оцінювання.

Під час побудови прогностичної моделі оцінювання діяльності початкової школи ми вважали за потрібне мінімізувати число показників, щоб оптимізувати сам процес контролю та зменшити навантаження на навчальний заклад. Хоча ресурсне забезпечення початкової школи не здійснюється безпосередньо самою школою, ми внесли до прогностичної моделі показники вхідних ресурсів, оскільки, по-перше, їх оцінювання є значущим для споживачів освітніх послуг, адже показує комфортність перебування в початковій школі; по-друге, без визначення рівня матеріального, кадрового, методичного та іншого забезпечення початкової школи місцеві органи управління не зможуть здійснити об'єктивне оцінювання створення навчальним закладом необхідних умов для надання початкової освіти; органи управління освітою вищого рівня на основі оцінювання ресурсного забезпечення навчального закладу зможуть оцінити роботу органів управління освітою нижчого рівня щодо забезпечення організації надання початкової освіти. До показників, за якими оцінюються вхідні ресурси початкової школи, ми зарахували установчі документи школи, її матеріально-технічну базу, кадрове, навчально-методичне та фінансове забезпечення.

Іншим об'єктом оцінювання в початковій школі визначено організацію процесу надання освіти, оскільки перевірка самого процесу надання початкової освіти конкретним учителем (відповідність навчальній програмі, способи мотивації учнів, різноманітність методів навчання, об'єктивність оцінювання учнів, дотримання рухового режиму під час уроку) здійснюється керівництвом школи. Для органів управління освітою необхідна інша інформація, а саме: що школа на основі наявних ресурсів зробила для забезпечення та організації процесу надання початкової освіти; яка робота здійснюється щодо створення комфортних естетичних, емоційних, гігієнічних умов отримання молодшими школярами освіти, тобто внесок школи в забезпечення необхідних умов та організація роботи початкової школи. Тому суто процес надання початкової освіти не підлягає контролю з боку органів управління освітою, а лише організація процесу надання початкової освіти. Найважливішим об'єктом оцінювання у початковій школі визначено результати початкової освіти, а саме: показники становлення молодшого школяра як суб'єкта діяльності; соціалізації (у тому числі моральної та естетичної вихованості); розвитку індивідуальних творчих здібностей; фізичного розвитку; навчальних досягнень. Схематично розроблена прогностична модель оцінювання діяльності початкової школи (якості початкової освіти) має такий вигляд (рис. 1):

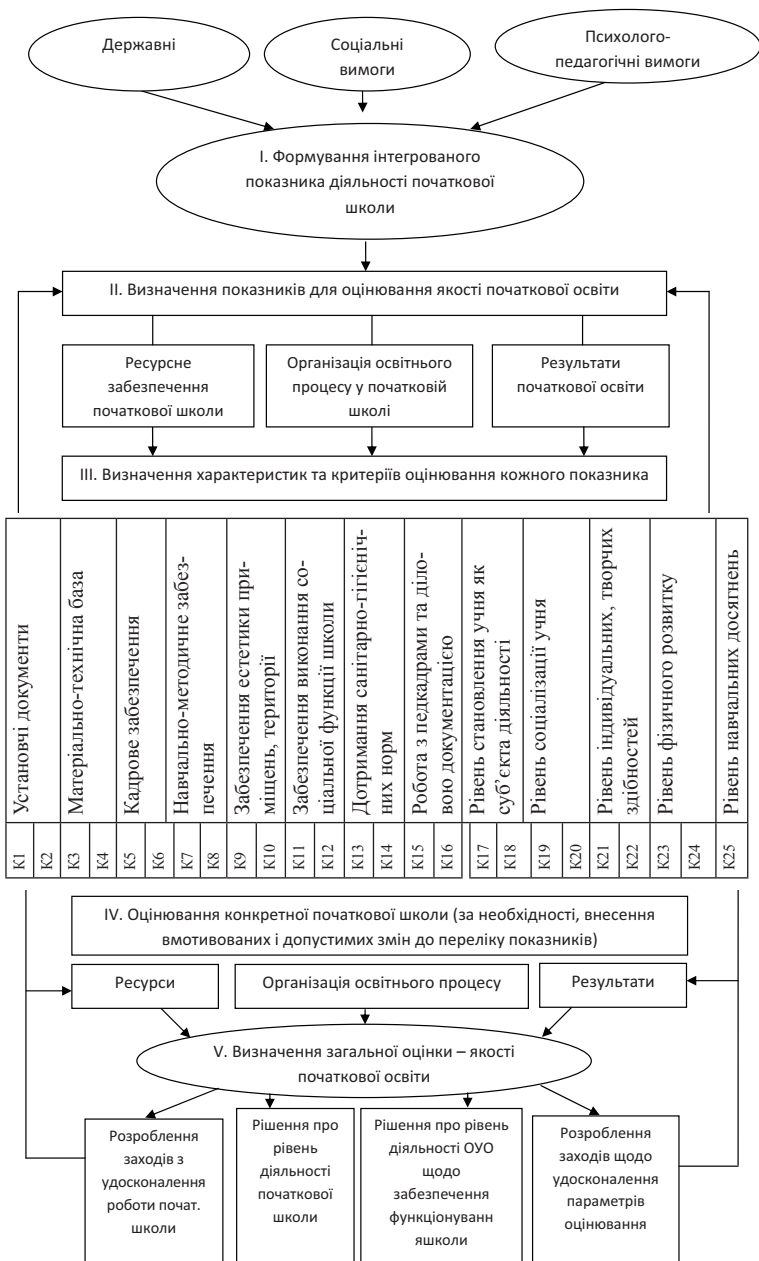

Рис. 1. Прогностична модель оцінювання діяльності початкової школи (K1, 2 ... 25 – критерії ступеня прояву або рівня відповідності кожного з визначених показників)

Модель відображає зміст державного контролю за діяльністю школи I ступеня, принципово важливі параметри оцінювання і охоплює показники з трьох основних складників: вхідних ресурсів, організації процесу надання початкової освіти, результатів початкової освіти, які характеризують її як освітню (показники результатів початкової освіти), соціальну (показники організації процесу надання початкової освіти) та офіційну установу (показники ресурсного забезпечення, відповідності документації). Причому перша група показників, за якими оцінюють рівень вхідних ресурсів початкової школи, дає змогу оцінити роботу органу управління щодо ресурсного забезпечення початкової школи і не впливає на зниження оцінки її діяльності.

Остання група показників – результати початкової освіти – є пріоритетною в оцінюванні діяльності початкової школи. Оцінювання результатів початкової освіти складатиметься з оцінок за п'ятьма показниками, які мають власні критерії оцінювання. Сучасний розвиток педагогічної та психологічної діагностики дозволяє знайти необхідні методики для оцінювання рівня гармонійного розвитку молодшого школяра, що уможливує здійснення контролю діяльності початкової школи та оцінювання якості наданих освітніх послуг за показниками, запропонованими авторами.

Для застосування на практиці прогностичної моделі розроблено критерії оцінювання діяльності початкової школи (табл. 1).

Таблиця 1

Критерії оцінювання діяльності початкової школи

№ з/п	Показники та їх характеристики	Завдання та спосіб оцінювання	Рівень		
			в	с	н
I. Ресурсне забезпечення					
1.1	Установчі документи	<i>Експертна оцінка</i>			
1.1.1	Рішення про створення (реорганізацію) закладу, статут	Встановити відповідність фактичної діяльності закладу зазначеній в установчих документах			
1.1.2	Ліцензія на провадження діяльності з надання освітніх послуг (для ЗНЗ недержавної форми власності)	Встановити наявність та відповідність виданої ліцензії			
1.1.3	Акт готовності ЗНЗ до навчального року	Встановити наявність акту та виконання приписів у ньому			
1.1.4	Акти (приписи) органів санітарно-епідеміологічної служби, охорони праці, пожежної охорони	Встановити усунення виявлених цими службами недоліків			

1.1.5	Акт на право постійного користування земельною ділянкою (у разі його відсутності – рішення про відведення і закріплення земельної ділянки)	Встановити наявність акту			
1.2	Матеріально-технічна база	<i>Експертна оцінка</i>			
1.2.1	Класні кімнати	Встановити чи розташовані ізольовано від приміщень для учнів інших вікових груп			
1.2.2	Ігрові кімнати, внутрішні туалети, комп'ютерний клас, спортивна та актова зала, їдальня, медичний кабінет, стадіон	Встановити наявність (відповідно до планової потужності школи)			
1.2.3	Спортивні та ігрові майданчики на пришкольній території	Встановити наявність			
1.2.4	Частка виділених бюджетних коштів на розвиток матеріально-технічної бази	Визначити частку від усіх використаних коштів (бюджетних і залучених)			
1.3	Кадрове забезпечення	<i>Вирахування частки</i>			
1.3.1	Вакансії	Встановити частку вакансій педагогічних та інших працівників початкової школи	100–90 %	89–70 %	69 % і нижче
1.3.2	Фаховість	Встановити частку вчителів початкових класів, що не мають відповідної фахової освіти	100–90 %	89–70 %	69 % і нижче
1.3.3	Педагогічне навантаження	Встановити частку педагогів, що мають поднавантаження менше ставки	до 20 %	21–30 %	31 % і вище
1.4.	Навчально-методичне забезпечення	<i>Вирахування частки</i>			
1.4.1	Підручники	Встановити частку забезпечення підручниками учнів	100–95 %	94–80 %	79 % і нижче

1.4.2	Програмно-методичне забезпечення	Встановити частку забезпечення учителів програмно-методичною літературою	100–95 %	94–80 %	79 % і нижче
II. Організація процесу надання початкової освіти					
2.1	Забезпечення естетики приміщень, території школи	<i>Експертна оцінка</i>			
2.1.1	Навчальні приміщення	Експертна оцінка естетичного оформлення класних та ігрових кімнат			
2.1.2	Рекреації, їдальня (вестибюль, коридори)	Експертна оцінка естетичного оформлення їдальні, коридорів			
2.1.3	Пришкільна територія	Експертна оцінка доглянутості пришкільних територій			
2.2	Забезпечення соціальної функції школи	<i>Експертна оцінка, вирахування частки, тестування</i>			
2.2.1	Зарахування учнів до першого класу	Встановити дотримання вимог зарахування учнів до першого класу (без проведення вступних випробувань для неспеціалізованих шкіл)			
2.2.2	Роботи ГПД	Встановити дотримання вимог до організації та роботи ГПД			
2.2.3	Гурткова робота	Встановити частку залучення учнів до гурткової (позашкільної) роботи	вище 50 %	49–30 %	29 % і нижче
2.2.4	Організація свят, екскурсій	Встановити дотримання вимог до чисельності та тематики свят і екскурсій			
2.2.5	Психологічний клімат	Встановити сприятливість психологічного клімату: вибіркове анкетування (педагогів, батьків) та тестування учнів (тест незакінчених речень «Мій клас і мій вчитель» Ю. Гільбух)			
2.2.6	Забезпечення безпечності перебування у школі	Наявність охорони в школі			
2.3	Дотримання санітарно-гігієнічних норм	<i>Вирахування частки, експертна оцінка</i>			

2.3.1	Наповнюваність класів	Встановити частку класів з перевищенням норм наповнюваності	до 10 %	11–30 %	31 % і вище
2.3.2	Розклад уроків	Експертна оцінка дотримання вимог щодо навчального навантаження при складанні розкладу уроків			
2.3.3	Організація харчування	дотримання вимог при організації харчування (безоплатне одноразове для усіх учнів 1–4 класів та вдруге для учнів ГПД)			
2.3.4	Обладнання медичного кабінету	Дотримання вимог до обладнання медичного кабінету			
2.4	Робота з педкадрами та діловою документацією	<i>Експертна оцінка, вираховування частки</i>			
2.4.1	Підвищення фахової майстерності педагогів початкової школи	Робота керівництва школи щодо підвищення фахової майстерності педагогів початкової школи (наявність інноваційної педагогічної діяльності, організація методичної роботи з молодими педагогами)			
2.4.2	Якісний склад педагогічного колективу	Встановити частку вчителів, які мають вищу категорію, наукові звання	50 % і вище	30–49 %	Нижче 29 %
2.4.3	Звітування перед громадськістю	Проаналізувати зміст звітів директора школи перед громадськістю			
2.4.4	Робота з документами	Встановити дотримання вимог при веденні алфавітної книги запису учнів, особових справ учнів та педпрацівників, наявність необхідних наказів з основної та кадрової роботи			
2.4.5	Внутрішньошкільний контроль	Доцільність, частота і правильність оформлення внутрішньошкільного контролю у початковій школі			
III. Результати початкової освіти					
3.1	Рівень становлення молодшого школяра як суб'єкта діяльності	<i>Тестування</i>			

3.1.1	Розвиток мислення	Тест Біне–Сімона			
3.1.2	Розвиток уваги	Тест «Графічний диктант» Д. Ельконіна			
3.1.3	Розвиток пам'яті	Тест «10 слів» З. Істоміної			
3.1.4	Мотивація до навчання	Тест визначення мотивації молодшого школяра до навчання О. Ануфрієва, С. Костроміна			
3.2	Рівень соціалізації молодшого школяра	<i>Спостереження, опитування, тестування</i>			
3.2.1	Комунікативні уміння	Визначення рівня комунікативних умінь (уміння ставити запитання, виражати власні думки, висловлювати відмову; правильність, логічність, різноманітність мовлення)			
3.2.2	Етика	Визначення рівня засвоєння національних і загальнолюдських цінностей, норм і правил поведінки в суспільстві			
3.2.3	Самооцінка	Тест «Драбинка»			
3.2.4	Естетичний смак	Вимірювання сформованості естетичного смаку за методикою І. Пацалюк			
3.3	Рівень розвитку творчих здібностей	<i>Тестування</i>			
3.3.1	Креативність мислення	Тест креативності Торренса			
3.3.2	Індивідуальні творчі здібності	Частка учнів, які брали участь у творчих конкурсах (районних обласних тощо); частка учнів, які отримали призові місця за участь у творчих конкурсах			
3.4	Рівень фізичного розвитку	<i>Вирахування частки, опитування</i>			
3.4.1	Фізична витривалість	Частка учнів, які виконують нормативи з фізичної культури (у порівнянні 1-й і 4-й класи)			
3.4.2	Засвоєння гігієнічних норм	Визначення рівня засвоєння гігієнічних норм			
3.5	Рівень навчальних досягнень	<i>Проведення контрольних зрізів у формі інтегрованого тесту</i>			
3.5.1	Засвоєння навчальної програми	Інтегрований тест на визначення рівня засвоєння навчальної програми			

У визначенні останнього показника – рівня навчальних досягнень – не може бути спрощеного підходу, оскільки весь зміст навчальної діяльності в початкових класах спрямований на всебічний розвиток дитини і є адаптованим для засвоєння кожним учнем, причому предмети естетичного циклу відіграють не менш важливу роль у розвитку особистості молодшого школяра, ніж математика або рідна мова. Так, музика, образотворче мистецтво, художня праця та ін. передбачають усвідомлення школярами своєї приналежності до природи та суспільства, системи цінностей, морально-правових норм і традицій суспільства, формують почуття патріотизму та поваги до України, забезпечують необхідний емоційний, естетичний і моральний розвиток школярів. Тому показник рівня навчальних досягнень учнів початкової школи передбачає розроблення інтегрованого тесту для визначення рівня засвоєння учнями молодших класів навчальної програми. Для експертного оцінювання відповідності кожного показника пропонуємо застосовувати просту трирівневу шкалу – високий рівень відповідності позначається в колонці «В», середній та низький – відповідно у «С» та «Н». Підсумовуючи кількість набраних під час оцінювання позначок у II та III розділах запропонованої таблиці оцінювання, визначається загальна оцінка діяльності початкової школи, розділ I таблиці дозволяє оцінити діяльність органів управління освітою щодо забезпечення функціонування початкової школи.

Висновки. Розроблена модель оцінювання діяльності початкової школи відображає особливості її діяльності як освітнього, соціального й офіційного закладу, не є громіздкою, дозволяє створити цілісну картину діяльності початкової школи і оцінити якість її роботи. Запровадження такої моделі оцінювання початкової школи під час здійснення заходів державного контролю надасть змогу отримати інформацію про її відповідність державним і суспільним вимогам; визначати подальшу стратегію розвитку початкової освіти, вносити корективи у програмно-методичне забезпечення діяльності початкової школи; оцінити діяльність органів управління освітою щодо ресурсного забезпечення надання початкової освіти. Проте розроблена нами модель оцінювання початкової школи – це ще не інструмент, який можна застосовувати під час державного контролю, а скоріше «дороговказ». Прогностична модель потребує тривалого апробування, уточнення критеріїв і механізмів оцінювання і може бути застосована як основа для оцінювання роботи початкової школи під час її атестації. Для здійснення вибіркового (або тематичних) перевірок необхідно розробити окремі відповідні переліки показників оцінювання, урахувавши, що певні питання діяльності початкової школи теж вивчаються з позиції ресурсного забезпечення, організації навчально-виховного процесу та його результатів.

Література

1. Бібік Н. М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів : монографія / Н. М. Бібік ; АПН України ; Ін-т педагогіки. – К., 1998. – 199 с.
2. Вайс К. Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / К. Г. Вайс ; пер. з англ. Р. Ткачука, М. Корчинської. – К. : Основи, 2000. – 671 с.

3. Грицяк Л. Д. Державно-громадське управління розвитком освіти на державному, регіональному та інституціональному рівнях / Л. Д. Грицяк, Л. М. Калініна // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 3 (12). – С. 59–66.

4. Калініна Л. Естетичне виховання молодших школярів як соціально-педагогічна проблема / Л. Калініна // Рідна школа – 2006. – № 3. – С. 24–26.

5. Калинина Л. Н. Деятельность районных отделов образования по управлению учебно-воспитательными заведениями в Украине (1917–1994 гг.) : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Л. Н. Калинина ; Ин-т педагогики АПН Украины. – К, 1996. – 193 с.

6. Калініна Л. М. Концептуальна модель системи управління ЗНЗ з позицій системно-кібернетичного підходу / Л. М. Калініна // Науково-практичний журнал «Освіта і управління». – 2004. – Т. 7. – № 3–4. – С. 7–18.

7. Калініна Л. М. Критерії оцінки ефективності діяльності загальноосвітніх навчальних закладів / Л. М. Калініна // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2010. – №3. – С. 62–73.

8. Курдюмова И. М. Оценка эффективности школ за рубежом / И. М. Курдюмова // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2002. – № 4. – С. 55–59.

9. Куценко Т. М. Організаційно-педагогічні умови ефективності державного контролю за діяльністю початкової школи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / Т. М. Куценко ; Ин-т педагогіки НАПН Украины. – К, 2015. – 334 с.

10. Локшина О. І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід / О. І. Локшина // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 1. – С. 109–116.

11. Лукіна Т. О. Державне управління якістю загальної середньої освіти в Україні : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / Т. О. Лукіна ; Нац. академія держ. управління при Президенті України. – К., 2005. – 526 с.

12. Мануйленко В. В. Організаційно-методичні засади удосконалення управління освітою на районному рівні : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / В. В. Мануйленко ; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти. – К., 2006. – 20 с.

13. Методичні рекомендації щодо усного і писемного мовлення молодших школярів: Норми оцінювання знань, умінь і навичок / упоряд. А. М. Заїка ; наук. ред. М. С. Вашуленко. – 3-є вид., доопрац. – К. : Магістр-S, 2000. – 85 с.

14. Освітній менеджмент : навч. посіб. / за ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К. : Шкільний світ, 2003. – 392 с.

15. Парашенко Л. І. Державне управління розвитком загальної середньої освіти в Україні: методології, стратегії, механізми : монографія / Л. І. Парашенко. – К. : Майстер книг, 2011. – 536 с.

16. Савченко О. Я. Якість початкової освіти: сутність і чинники впливу // Наукові записки / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2009. – Вип. 4. – С. 5–12. – (Сер.: Педагогіка).

17. Третьяков П. И. Школа: управления по результатам: практика педагогического менеджмента / П. И. Третьяков. – М. : Новая шк., 2001. – 320 с.

References

1. Bibik N. M. Formuvannya piznavalnykh interesiv molodshykh shkoljariv : monohrafija / N. M. Bibik ; APN Ukrainy, In-t pedagoghiky. – K., 1998. – 199 s.

2. Vajs K. Gh. Ocinjuvannya: metody doslidzhennja proghram ta polityky / K. Gh. Vajs ; per. z anghl. R. Tkachuka, M. Korchynskoji. – K. : Osnovy, 2000. – 671 s.

3. Ghrycjak L.D. Derzhavno-ghromadsjke upravlinnja rozvytkom osvity na derzhavnomu, regionalnomu ta instyucionalnomu rivnjakh / L.D. Ghrycjak, L.M. Kalinina // *Strategichni priorytety*. – 2009. – № 3 (12). – S. 59–66.

4. Kalinina L. Estetychne vykhovannja molodshykh shkoljariv jak socialjno-pedagoghichna problema / L. Kalinina // *Ridna shkola*. – 2006. – № 3. – S. 24–26.

5. Kalinina L.N. Dejatel'nost' rajonnyh otdelov obrazovaniya po upravleniju uchebno-vospitatel'nymi zavedenijami v Ukraine (1917–1994 gg.) : diss. ... kand. ped. nauk : 13.00.01 / L.N. Kalinina ; In-t pedagogiki APN Ukrainy. – K., 1996. – 193 s.

6. Kalinina L.M. Konceptualjna modelj systemy upravlinnja ZNZ z pozycij systemno-kibernetychnogho pidkrodu / L.M. Kalinina // *Naukovo-praktychnyj zhurnal «Osvita i upravlinnja»*. – 2004. – T. 7. – № 3–4. – S. 7–18.

7. Kalinina L.M. Kryteriji ocinky efektyvnosti dijalnosti zagaljnoosvitnikh navchalnykh zakladiv / L.M. Kalinina // *Dyrektor shkoly, liceju, ghimnaziji*. – 2010. – № 3. – S. 62–73.

8. Kurdjumova I.M. Ocenka jeffektivnosti shkol za rubezhom / I.M. Kurdjumova // *Standarty i monitoring v obrazovanii*. – 2002. – № 4. – S. 55–59.

9. Kucenko T.M. Orghanizacijno-pedagoghichni umovy efektyvnosti derzhavnogho kontrolju za dijalnistju pochatkovoji shkoly : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.06 / T.M. Kucenko ; In-t pedagoghiky NAPN Ukrainy. – K., 2015. – 334 s.

10. Lokshyna O.I. Monitoryngh jakosti osvity : svitovyj dosvid / O.I. Lokshyna // *Pedagoghika i psykologhija*. – 2003. – № 1. – S. 109–116.

11. Lukina T.O. Derzhavne upravlinnja jakistju zagaljnoji serednjoji osvity v Ukraini : dys. ... d-ra nauk z derzh. upr. : 25.00.02 / T.O. Lukina ; Nac. akademiya derzh. upravlinnja pry Prezidentovi Ukrainy. – K., 2005. – 526 s.

12. Manujlenko V.V. Orghanizacijno-metodychni zasady udoskonalennja upravlinnja osvitoju na rajonnomu rivni : avtoref. dys.kand. ped. nauk : 13.00.01 / V.V. Manujlenko ; Centr. in-t pisljadyplom. ped. osvity. – K., 2006. – 20 s.

13. Metodychni rekomendaciji shhodo usnogho i pysemnogho movlennja molodshykh shkoljariv: Normy ocinjuvannja znanj, uminj i navychok /uporjad. A.M. Zajika ; nauk. red. M.S. Vashulenko. – 3-je vyd., dooprac. – K. : Maghistr-S, 2000. – 85 s.

14. Osvitnij menedzhment : navch. posib. / za red. L.I. Danylenko, L.M. Karamushky. – K. : Shkilnyj svit, 2003. – 392 s.

15. Parashhenko L.I. Derzhavne upravlinnja rozvytkom zagaljnoji serednjoji osvity v Ukraini: metodologhiji, strateghiji, mekhanizmy : monohrafia / L.I. Parashhenko. – K. : Majster knygh, 2011. – 536 s.

16. Savchenko O. Ja. Jakistj pochatkovoji osvity: sutnistj i chynnyky vplyvu // *Naukovi zapysky / Ternop. nac. ped. un-t im. V. Ghnatjuka*. – Ternopil, 2009. – Vyp. 4. – S. 5–12. – (Ser.: Pedagoghika).

17. Tret'jakov P.I. Shkola: upravlennja po rezul'tatam: praktika pedagogicheskogo menedzhmenta / P.I. Tret'jakov. – M. : Novaja shk., 2001. – 320 s.

Калинина Л. Н., Куценко Т. Н.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ В СОДЕРЖАНИИ ПОСОБИЯ ДЛЯ РУКОВОДИТЕЛЕЙ РАЗНЫХ УРОВНЕЙ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ

В статье представлена прогностическая модель оценивания деятельности начальной школы, которая отражает принципиально важные для органов управления образования и пользователей образовательных услуг параметры оценки начальной школы и охватывает показатели ресурсного обеспечения, организации процесса начального образования, результатов начального образования.

Ключевые слова: государственный контроль, начальные школы, оценка деятельности начальной школы, объекты оценивания в начальной школе.

Kalinina L., Kutsenko T.

GOVERNMENT CONTROL OF PRIMARY SCHOOL IN THE CONTENT OF THE GUIDE FOR MANAGERS OF DIFFERENT LEVELS IN EDUCATION

In the article of presents a model of estimation of activity of primary school. Parameters estimation models are very important for the public management of education, as well as consumers of educational services. The model includes indicators of resources, organization of educational process, outcomes of education.

To ensure the quality of primary education it is necessary to use an adequate evaluation of the work of the primary school. In the modern system of government control of primary schools there are problems.

In particular, the lack of formal criteria for the evaluation of the quality of primary education; orientation control on evaluation of resources of the school; the inconsistency in the regulations, which regulate the process control; the opacity of the system of government control over the primary school.

The system of government control over the primary school covers static (subjects and objects of control) and dynamic (process control) components.

The proposed model for evaluation of primary school takes into account the experience of the development of criteria for evaluation of primary school and dominant in scientific and pedagogical literature approaches to evaluation of educational institutions – evaluation of resources, process and results of education.

In order to create a model of evaluation of primary school we have reduced the control objects in it, in order to optimize the process of control.

Our model includes indicators of resources, because their evaluation is important for consumers of educational services, because it shows the comfort terms of primary education, and allows you to evaluate the work of school for their creation.

Indicators for the evaluation of the resources of the primary school we have identified the following: basic documents, school premises, teaching staff,

educational and methodical literature and finance.

For evaluation of creation of necessary conditions for the process of education we propose indicators: the aesthetics of premises and grounds of the school, the implementation of the social function of school, compliance with sanitary norms, school management.

The most important object of evaluation in elementary school defined the results of primary education, namely: the indicators of establishment of pupil as a subject of activity, the level of socialization, the level of development of creative abilities, the level of physical development; the level of educational achievements.

Using our model of evaluation of an elementary school during the exercise of government control will allow you to get information about its compliance with the public and social requirements, determine the further strategy of the development of elementary education, make adjustments in the methodological support of the activities of elementary school, to analyze the activity of the organs of educational management about the ensure a functioning elementary school

Keywords: *Government control, primary schools, evaluation of primary school, the objects of evaluation in primary school.*